

מסמלות את עניין 'משפיע' ו'מקבל', כי השמש היא מקור של אור המשפיע
 גם לירח שמצד עצמה אין לה אור ואת כל אורה היא מקבלת מהשמש, וכן
 גם בספירות העליונות, בחינת 'זעיר אנפין' (ז"א) היא המשפיע וספירת
 המלכות שאין לה תוכן משלה ומקבלת את האור שלה מ'זעיר אנפין' היא

המקבל (וכמו, למשל, באדם
 שהמלכות הוא עניין הדיבור שאין בו
 תוכן מצד עצמו אלא שהוא מגלה את
 מה שנמצא בשכל וברגש של האדם)
**אֲשֶׁר הֵשִׁפְעָה מִזְעִיר־
 אֲנָפִין** המידות העליונות ל**סְפִירַת
 הַמְּלָכוֹת** שעל ידי זה יש הוספה
 והרגשה בספירת המלכות (בדומה
 לתוכן העניין של "וּנְפַקְדָּתָ" שהוא
 התעוררות הויכרון על דוד) **הִיא
 עַל־יְדֵי הַבְּטוּל וְהַהֶעְלֵם** עניין
 החיסרון **שֶׁבְּסְפִירַת הַמְּלָכוֹת**
 ("וּפְקֵד מוֹשְׁבֵךָ"³ כמבואר
 בקבלה וחסידות שמפני שלספירת
 המלכות אין עניין ותוכן משלה והיא
 מקבלת הכל מהספירות שמעליה, עניין
 המקבל שאינו משפיע, היא בביטול
 והעלם.

וְעַל־דִּרְךָ־זֶה בדומה למבואר לעיל
 אודות התוספת וההרגשה שנפעלה
 בדוד וכן בלבנה, בדומה לעניין כפי
 שהוא למעלה בספירת המלכות (עניינו
 של דוד) **הוא גם בַּעֲבוּרַת ה',**
 העבודה הרוחנית של **הָאָדָם**, כדברי
 חכמינו ז"ל בגמרא על הדמיון של בני
 ישראל ללבנה "יִשְׂרָאֵל הַמּוֹנִין
 לְלִבְנָה" שהרי חדשי השנה לפי הלוח
 היהודי נקבעים לפי הלבנה והחודש
 החדש מתחיל עם מולד הלבנה מחדש
 ודומין ל**לִבְנָה**⁴, **אֲשֶׁר עַל־
 יְדֵי הַבְּטוּל שְׁלָהֶם** של בני ישראל
 בעבודת ה' מתוך התבטלות של
 המציאות האישית והיישות העצמית
 זוכים ל**גְּלוּי** אור אלוקי ה**קְּבִי**
 נַעֲלָה מְלֻמְעָלָה
 ("וּנְפַקְדָּתָ"³).

וְהִנֵּה מְנַהֵג רְבוּתֵינוּ נְשִׂיאֵינוּ הִיָּה, שְׂרָפָם שֶׁל
 הַדְּרוּשִׁים שֶׁל שְׁבַת עֲרַב רֵאש־חֹדֶשׁ
 ("וְעַל־דִּרְךָ־זֶה שֶׁל שְׁבַת רֵאש־חֹדֶשׁ), הַתְּחִילוֹ
 וְהִנֵּה מְנַהֵג רְבוּתֵינוּ נְשִׂיאֵינוּ אדמו"רי חב"ד הִיָּה, שְׂרָפָם שֶׁל
 הַדְּרוּשִׁים מאמרי החסידות שֶׁל שְׁבַת שהייתה גם עֲרַב רֵאש־חֹדֶשׁ
 ("וְעַל־דִּרְךָ־זֶה מאמרי החסידות שֶׁל שְׁבַת שהייתה גם רֵאש־חֹדֶשׁ),

נאמר בספר שמואל, בפסוק הפותח את ההפטרה של שבת ערב ראש-חודש:
וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה לדוד המלך (שהיה חברו הטוב ודוד ויהונתן היו
 אוהבים נאמנים) **מָחָר חֹדֶשׁ** מחר יחול ראש חודש **וּנְפַקְדָּתָ** ואתה תיזכר
 (על ידי שאול המלך, אביו של יהונתן) **כִּי פְקֵד מוֹשְׁבֵךָ**¹ כי המקום

שלך (של דוד, בסעודה שאול המלך
 יערוך בראש חודש) יהיה חסר,
וּמִבְּאֵר בְּדְרוּשֵׁי מאמרי החסידות
 של **רְבוּתֵינוּ נְשִׂיאֵינוּ**², אדמו"רי
 חב"ד **שֵׁישׁ בְּפִסּוּק זֶה דָּבָר**
וְהַפּוּכּוֹ, שְׂדוּקָא עַל־יְדֵי
"וּפְקֵד מוֹשְׁבֵךָ", העדרו של דוד
 מהסעודה של ראש-חודש, **עֲנִין**
הַחֶסְרוֹן, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה
עֲנִין הַזְּכָרוֹן ושימת הלב למציאותו
 של דוד **בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת,**
"וּנְפַקְדָּתָ"³.

וְזֶהוּ הַקְּשֶׁר המיוחד של עניין זה
 אודות דוד ויהונתן ל**"מָחָר**
חֹדֶשׁ", שְׁנֵהוּ תוכן זה התעלמות
 וחיסרון מצד אחד אך מצד שני זיכרון
 ורגש על המציאות של העניין הנחסר,
 הוא **גַּם עֲנִין מוֹלַד הַלִּבְנָה**
 מחדש **שֶׁבְּרֵאש־חֹדֶשׁ, שְׁלֻפְנֵי**
הַמוֹלַד רגע לפני ה'לידה' מחדש
 בתחילת החודש ה**לִבְנָה** היא
בְּאִפֶּן שֶׁל הָעֵלֶם בְּתַכְלִית
(חֶסְרוֹן), וְדוּקָא עַל־יְדֵי־זֶה
 כתוצאה מהחיסרון עצמו **כָּא אַחֲר־**
כֶּף מוֹלַד הַלִּבְנָה, המרגיש את
 מציאותה כיוון שמשמעות ה'מולד'
 הוא **אור חֹדֶשׁ בְּלִבְנָה.**

וּבְזֶה יוֹכֵן גַּם הטעם, לפי פנימיות
 העניינים **מָה שְׁעֲנִין זֶה** של
 ונפקדת כי יפקד מושבך, הזיכרון
 ושימת הלב למציאותו של דוד
 כתוצאה מהיעדרו ואי בואו לסעודת
 ראש חודש של שאול המלך, כמבואר
 לעיל, **נֹאמֶר עַל־יְדֵי יְהוָה**
לְדוֹד, כִּי יְהוָה בספירות
קָאֵי מִכוּון עַל זְעִיר־אֲנָפִין פנים

זעירות, בחינת המידות העליונות (שלבגי האור האלוקי המאיר במוחין, הרי
 האור האלוקי המאיר במידות הוא קטן ומוטע) **וְדוֹד** הוא **סְפִירַת**
הַמְּלָכוֹת, בְּחִינַת לִבְנָה, כמבואר בקבלה וחסידות שהשמש והיח

בס"ד. שבת פרשת תולדות, מברכים החודש וערב ראש־ חודש כסלו, ה'תשמ"ח.

(הנחה בלתי מוגה)

וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה מָחָר חֹדֶשׁ וּנְפַקְדָּתָ כִּי יִפְקֹד
 מוֹשְׁבֵךָ¹, וּמִבְּאֵר בְּדְרוּשֵׁי רְבוּתֵינוּ
 נְשִׂיאֵינוּ², שֵׁישׁ בְּפִסּוּק זֶה דָּבָר וְהַפּוּכּוֹ, שְׂדוּקָא
 עַל־יְדֵי "וּפְקֵד מוֹשְׁבֵךָ", עֲנִין הַחֶסְרוֹן, עַל־יְדֵי־
 זֶה נַעֲשֶׂה עֲנִין הַזְּכָרוֹן בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת,
 "וּנְפַקְדָּתָ"³. וְזֶהוּ הַקְּשֶׁר ל"מָחָר חֹדֶשׁ", שְׁנֵהוּ
 גַּם עֲנִין מוֹלַד הַלִּבְנָה שֶׁבְּרֵאש־חֹדֶשׁ, שְׁלֻפְנֵי
 הַמוֹלַד הַלִּבְנָה הִיא בְּאִפֶּן שֶׁל הָעֵלֶם בְּתַכְלִית
 (חֶסְרוֹן), וְדוּקָא עַל־יְדֵי־זֶה כָּא אַחֲר־כֶּף מוֹלַד
 הַלִּבְנָה, אור חֹדֶשׁ בְּלִבְנָה. וּבְזֶה יוֹכֵן גַּם מָה
 שְׁעֲנִין זֶה נֹאמֶר עַל־יְדֵי יְהוָה לְדוֹד, כִּי
 "וְהוָה יִהְיֶה לְדוֹד" וְהוָה יִהְיֶה לְדוֹד
 הוּא סְפִירַת הַמְּלָכוֹת, בְּחִינַת לִבְנָה, אֲשֶׁר
 הֵשִׁפְעָה מִזְעִיר־אֲנָפִין לְסְפִירַת הַמְּלָכוֹת
 ("וּנְפַקְדָּתָ") הִיא עַל־יְדֵי הַבְּטוּל וְהַהֶעְלֵם
 שֶׁבְּסְפִירַת הַמְּלָכוֹת ("וּפְקֵד מוֹשְׁבֵךָ"³). וְעַל־
 דִּרְךָ־זֶה הוּא גַּם בַּעֲבוּרַת הָאָדָם, "יִשְׂרָאֵל הַמּוֹנִין
 לְלִבְנָה וְדוּמִין לְלִבְנָה"⁴, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי הַבְּטוּל
 שְׁלָהֶם זוֹכִים לְגְלוּי הִכִּי נַעֲלָה מְלֻמְעָלָה
 ("וּנְפַקְדָּתָ"³).

וְהִנֵּה מְנַהֵג רְבוּתֵינוּ נְשִׂיאֵינוּ הִיָּה, שְׂרָפָם שֶׁל
הַדְּרוּשִׁים שֶׁל שְׁבַת עֲרַב רֵאש־חֹדֶשׁ
("וְעַל־דִּרְךָ־זֶה שֶׁל שְׁבַת רֵאש־חֹדֶשׁ), הַתְּחִילוֹ

(1) שמואל א כ, יח. (2) סה"מ תקס"ז ע' מח ואילך. מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"א ע' קכ ואילך. אוה"ת בראשית ד, ב ואילך. ועוד. (3) סה"מ תקס"ז שם ע' נה. מאמרי אדהאמ"צ שם ע' קנ ואילך. אוה"ת שם יא, סע"א ואילך. (4) סוכה כט, א

ויאמר לו יהונתן מחר חודש

ביאור בדרך אפשר

1 הַתְּחִילוּ (לֹא בַפְּסוּק מִפְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ שֶׁל אוֹתָהּ שֶׁבַת, אֲלֵא)
 2 בַּפְּסוּק מִהַתְּחִלַּת הַהִפְטָרָה שֶׁל שֶׁבַת עֶרֶב רֵאש־חֹדֶשׁ, "וַיֹּאמֶר
 3 לוֹ יְהוֹנָתָן מִחֵר הַחֹדֶשׁ גּוֹ' (או, אִם מִדּוֹבָר בִּשְׁבַת רֵאשׁ חֹדֶשׁ, בַּפְּסוּק
 4 הַפּוֹתַח אֶת הַהִפְטָרָה שֶׁל שֶׁבַת רֵאשׁ חֹדֶשׁ, "הַשָּׁמַיִם כִּסְּאֵי הָאָרֶץ הַדּוּם
 5 רַגְלֵי..."). אֲמָנָם עַל־פִּי תוֹרַת
 6 הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַיְדוּעָה⁵
 7 שֶׁהִכֵּל כָּל דָּבָר וּדְבָר הַמִּתְרַחֵשׁ
 8 בְּעוֹלָם (וּאִפִּילוּ גִלְגּוּלִים שֶׁל עֵלָה
 9 בְּרוּחַ, וּבוֹרְאֵי שְׁעֵינֵי תוֹרָה וּמוֹצוֹת)
 10 הוּא בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית לִפְנֵי
 11 הַשְּׁגָחָה שֶׁל הַקְדוּשָׁת־בְּרִיךְ־הוּא עַל כָּל
 12 פֶּרֶט וּפְרֵט אֵיךְ בְּדִיּוּק יִהְיֶה וְיִתְרַחֵשׁ,
 13 וּבַפְּרֵט עַל־פִּי פֶתְגָם אֲדָמוֹר⁶
 14 הַזְּקֵן⁶ שְׁצָרִיכִים לְחַיּוֹת
 15 לַהֲתַבּוֹן וְלִהְפִּיק לִימּוֹד הַהוֹרָאָה עִם
 16 הַזְּמָן, הֵינּוּ עִם פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבַת
 17 שְׁלוֹמֵדִים וְקוֹרְאִים בְּאוֹתוֹ
 18 הַזְּמָן, צָרִיף לֹמֵר, שְׁיִשְׁנּוּ
 19 קֶשֶׁר בֵּין מֵאֲמָרֵי "מִחֵר
 20 הַחֹדֶשׁ" לֹא רַק מִפְּנֵי הַקְּבִיעוּת בִּימֵי
 21 הַחֹדֶשׁ, כִּי הַשְּׁבַת הִיא עֶרֶב רֵאשׁ
 22 חֹדֶשׁ אֲלֵא גַם עִם פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבַת
 23 שֶׁל הַשְּׁבַת שָׁבוּ נֶאֱמָרוּ מֵאֲמָרֵי
 24 חִסְדוֹת אֱלֹהִים.
 25 וְעוֹד זֹאת, הַעִיָּקוֹן הַקּוֹבֵעַ שֶׁכָּל
 26 דָּבָר הוּא בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית עַל כָּל פֶּרֶט
 27 וּפְרֵט, מַחִיב לֹמֵר שְׁיִשְׁנּוּ קֶשֶׁר
 28 בֵּין מֵאֲמָרֵי חִסְדוֹת עַל הַפְּסוּק 'וַיֹּאמֶר
 29 לוֹ יְהוֹנָתָן מִחֵר חֹדֶשׁ' הַנֵּאמָרִים בִּשְׁבַת
 30 עֶרֶב רֵאשׁ חֹדֶשׁ, לֹא רַק עִם פְּרֶשֶׁת
 31 הַשְּׁבוּעַ שֶׁל אוֹתָהּ שֶׁבַת (עֶרֶב רֵאשׁ
 32 חֹדֶשׁ) אֲלֵא גַם עִם פְּרֶשֶׁת
 33 הַשְּׁבַת שָׁבוּ חָל רֵאש־חֹדֶשׁ,
 34 הֵינּוּ פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ הַבָּא שְׁאוֹתָהּ
 35 מִתְחִלִּים לְקַרֵּא בְּתַפִּילַּת מִנְחָה שֶׁל
 36 שֶׁבַת זוֹ, יוֹם עֶרֶב רֵאשׁ חֹדֶשׁ, וּבַפְּרֵט
 37 שְׁרֵאש־חֹדֶשׁ שֶׁחָל לַמַּחְרַת הַשְּׁבַת, בִּשְׁבוּעַ פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ הַבָּאָה, בָּא
 38 וּמִתְחִיל מִהַלִּילָה שֶׁל מוֹצָאֵי הַשְּׁבַת, תִּכְרַף וּמִיָּד לְאַחֲרֵי רְעוּא
 39 דְרַעְוִין' רַעְוִין הַרְצוּנוֹת, כִּפִּי שֶׁנִּקְרָא בְּקַבְלָה וְחִסְדוֹת זְמַן הַמִּנְחָה שֶׁל
 40 הַשְּׁבַת (בְּדֶרֶךְ כָּלֵל הַכוּוֹנָה לְבַחֲנֵית אָדָם קְדוּמוֹן הַרְצוֹן הַכִּלְלִי לְכָל הַבְּרִיאָה,
 41 כַּמְבוֹאָר בְּחִסְדוֹת שֶׁלְכָל עוֹלָם יֵשׁ רַעְוִין מְשֻׁלוֹ (הַיְכָתֵר) שֶׁל עוֹלָם זֶה בְּפֶרֶט)
 42 וְיֵשׁ רַעְוִין אַחַד כִּלְלִי (כְּתֹר) כִּלְלִי לְכָל הָעוֹלָמוֹת וְהוּא הַנִּקְרָא רַעְוִין הַרְצוּנוֹת',
 43 וְכֵן מְבוֹאָר שֶׁבַחֲנֵית רַעְוִין הִיא הַתְּגִלּוֹת בַּחֲנִינֵת הַעוֹנֵג הָעֵלְיוֹן שֶׁהוּא

ביאור בדרך אפשר

44 הַעוֹמֵק וְהַפְּנִימִיּוּת שֶׁל הַרְצוּנוֹת, כִּשְׁם שֶׁבִּשְׁבוּעַ הָאָדָם הַעוֹנֵג הוּא הַכּוֹחַ הַמְּנִיעַ
 45 אֶת הַרְצוּנוֹת).
 46 וּלְפִי־זֶה הַמְבוֹאָר לְעֵיל כִּי מֵאֲחֵר שֶׁהִכֵּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית הִרִי הַעֲנִינִים
 47 הַמְבוֹאָרִים בְּמֵאֲמָרֵי חִסְדוֹת שֶׁל 'מִחֵר חֹדֶשׁ' שְׁיִכִּים גַּם לְפְרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ שֶׁל
 48 הַשְּׁבַת וְגַם לְפְרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ הַבָּא צָרִיף
 49 לֹמֵר, שְׁעֲנִין זֶה שֶׁל 'וּנְפַקְרָה'
 50 (תּוֹסֵפֶת וְהַדְּגֵשָׁה שֶׁל הַמִּצְוִיאוֹת) 'כִּי
 51 יִפְקֵד מוֹשֶׁבֶךְ' (דּוּקָא בְּגַלְל הַחֲסִירוֹן
 52 וְהַהֲעֵדֶר) קֶשֶׁר עִם פְּרֶשֶׁת
 53 הַשְּׁבוּעַ הַבָּא, פְּרֶשֶׁת "וַיֵּצֵא",
 54 וְכֵן עִם פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבַת בְּשֶׁבַת
 55 זוֹ, פְּרֶשֶׁת תּוֹלְדוֹת כִּפִּי שֶׁמִּמֶּשֶׁיךְ
 56 וּמִפְּרֵט.
 57 וְהַעֲנִין הוּא, דְּהֵנָּה זֶה
 58 שֶׁהִלְבְּנָה מִתְּחִלַּת שֶׁבַת חֹדֶשׁ
 59 בְּאִפְּן ד'וּנְפַקְרָה כִּי יִפְקֵד
 60 מוֹשֶׁבֶךְ", הֵינּוּ 'מוֹלַד' וְהַתְּחִלָּה
 61 דּוּקָא מִתּוֹךְ הַהֶעֱלֵם הַרִי תִכֵּן
 62 הַעֲנִין הוּא שֶׁהִלְבְּנָה אֵינָה
 63 בְּאִפְּן שֶׁל עֲמִידָה בְּמַצֵּב אַחַד
 64 קְבוּעַ, לֹא שִׁנוּיִים אֲלֵא בְּאִפְּן שֶׁל
 65 הַלִּיכָה הַתְּקַדְמוֹת וְהַתְּעוּלוֹת, וְלִכְּן
 66 גַּם לְאַחַר שֶׁהִיא מִתְּקַנְתָּה וְכַמְעַט
 67 נִעְלָמָה, וְדוּקָא מִתּוֹךְ הַהֶעֱלֵם, הַלְּבַנָּה
 68 חֲזוּרָה וְנִגְלָתָה מִחֲדָשׁ. וְעַל־דֵּרֶף־
 69 זֶה הוּא בִּישְׂרָאֵל הַדּוּמִין
 70 לְלִבְנָה, וְהֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֵף
 71 שֶׁבּוֹמֵן הַגְּלוּת הֵם בְּאוֹפֵן שֶׁל קְטָנוּת,
 72 מְכַל מְקוֹם עֲתִידִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
 73 בִּימּוֹת הַמְּשִׁיחַ לְהַתְּחַדֵּשׁ 'לְהוֹלֵד'
 74 מִחֲדָשׁ וְלִהְיוֹת מְצִיאוֹת גְּדוּלָה וְחִשּׁוּבָה
 75 כְּמוֹתָה⁷ כִּשְׁם שֶׁהִלְבְּנָה מִתְּחִלַּת
 76 מִיַּד חֹדֶשׁ בְּחֲדָשׁוֹ לְאַחַר שְׁקוּדֵם לִכְן
 77 הִיא מִתְּקַנְתָּה וְכַמְעַט נִעְלָמָה, כַּמְאֹר
 78 הַגְּמָרָה שֶׁנִּקְבַּע בְּנוֹסַח קִידוּשׁ הַלְּבַנָּה
 79 הַנֵּאמָר מִיַּד חֹדֶשׁ שְׁעֲקָר
 80 עֲבוֹדָתָם הַרוּחָנִית שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל צָרִיף לְחַיּוֹת בְּאִפְּן שֶׁל הַלִּיכָה
 81 הַתְּקַדְמוֹת וְעַל־יְמֵי מִתְּמַדָּה וְלֹא עֲמִידָה בְּמַצֵּב אַחַד קְבוּעַ.
 82 וְזֶהוּ מָה שֶׁכְּתוּב⁸ בְּנוֹבָאֵת זְכוּרִיה וְנִתְמַתִּי לָךְ מִהֲלָכִים בֵּין
 83 הָעוֹמְדִים, שֶׁהִמְלֵאָכִים הַעוֹבְדִים אֶת ה' תְּמִיד בְּאוֹתוֹ אוֹפֵן וּבְאוֹתָהּ
 84 מְדַרְיָה נִקְרָאִים בְּשֵׁם "עוֹמְדִים", וְדוּקָא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
 85 הַנִּמְצָאִים תְּמִיד בְּהַתְּקַדְמוֹת וְעַלִּיָּה מְדַרְגָּה לְדַרְגָּה נִקְרָאִים בְּשֵׁם
 86 "מִהֲלָכִים"⁹,

(ובחדא"ג מהרש"א שם). ב"ר פ"ו, ג. 5) כתר שם טוב הוספות סק"ט ואילך. 6) "היום יום" ב' חשוון. ס' השיחות תש"ב ע' 29 ואילך. 7) סדר קידוש לבנה. מסנהדרין מב, א. 8) זכרי' ג, ז. 9) תו"א ס"פ וישב. ובכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

בצוותא חדא ולא ליפרד ממנו ולישארי יחידי חס ושלום וזהו שכתוב קרוב
ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת ואין אמת אלא תורה, הדיינו שקורא
להקדוש-ברוך-הוא על-ידי התורה דוקא...".
ומצות ותפלה שעליהם מבואר כאן שענינם הוא הליכה מלמטה למעלה
יש בהן שני אופנים וענינים.
דלפעמים מבאר¹³ בתורת
החסידות שהתפלה ענינה
העלאה התעלות והתקרבות של
האדם (והעולם) לאלוקות מלמטה
למעלה, שהרי התפלה היא
ברוגמת מה שיעקב אבינו ראה בחלמו
"סלם מצב ארצה וראשו
מגיע השמימה"¹⁴ אופן ואמצעי
שדרכו האדם מתעלה מלמטה
(ארצה) למעלה (השמימה),
והמצות ענינו הוא המשכה
והארה של אור אלוהי מלמעלה
מהקדוש-ברוך-הוא למטה אל האדם
והעולם, וכמו מצות הצדקה
שנתינת הצדקה ענינה הוא
שזהו חסדו וצדקתו של
הקדוש-ברוך-הוא הבא
מלמעלה, אלא שזה השפעת
הצדקה בפועל עובר דרך האדם
העושה את הצדקה.
ולפעמים מבאר¹³ בתורת
החסידות. שהתפלה יש בה
ענין של המשכה הארה והתגלות
מלמעלה מאלוקות למטה על
האדם והעולם, וכמו שקתוב¹⁵
בתהלים, בפסוק הפותח את תפילת
שמונה-עשרה, אדני שפתי
תפתח ופי יגיד תהלתך, היינו
שכל תפילת האדם למטה היא על-ידי
כוח שהוא מקבל מלמעלה, ותפילת
האדם אינה אלא פעולה אחר הקורא, שפטר ממציאותו ואינו
אלא כלי להמשכת דברי הקדוש-ברוך-הוא רכזו (ברומה)
למבואר לעיל לגבי לימוד התורה וכן לגבי קיום המצוות, לפי האופן שמצוות
הן מלמעלה למטה), מה שאין-כן המצות לפי ביאור זה, הן מלמטה
למעלה כי ענינן של המצוות הוא ברור הפרדת הטוב מהרע הנמצא
בתוך דברים גשמיים שבהם מקיימים את המצוות והעלאתם
מלמטה מהגשמיים למעלה לשרשם ומקורם הרוחני העליון.

ועוד זאת, שגם הנשמות לפני ירידתן מלמעלה למטה לגוף
להתלבש בגוף גשמי, כאשר הנשמות עדיין נמצאות בשרשם ומקורם
בעולמות העליונים הרוחניים הרי הן בבחינת "עומדים" במצב אחד
קבוע. ודוקא על-ידי ירידתן למטה להיות נשמות בגופים.
הרי הם נעשים "מהלכים"⁹
והנשמות מתעלות מדרגה לדרגה
(ברומה למבואר לעיל לגבי מולד
הלבנה, וענינים נוספים, שהתחדשות
היא דווקא מתוך החיסרון, ונפקדת,
דווקא מתוך כך שיפקד (יחסר)
מושבך).
ובענין ההליכה במובן של עבודת
ה' מתוך התעלות והתקדמות מתמדת
ישנם בכללות באופן כללי שני
אופנים¹⁰, הליכה מלמטה
למעלה הליכה ועלייה שתחילתה
בהתעוררות מלמטה, מצד האדם
והליכה מלמעלה למטה
הליכה ועלייה שתחילה בהתגלות
והארה מלמעלה, מצד האלוקות.
ששני ענינים אלו שני האופנים
האמורים בהליכה: ישנם בעבודת
האדם, שהם תורה ומצות
והתפלה כפי שממשיך ומפרט.
תורה היא אופן של הליכה
והתקרבות של האדם לאלוקות
מלמעלה למטה, כמו
שקתוב¹¹ על מתן תורה כי מן
השמים מלמעלה דברתי עמכם
עם בני ישראל הנמצאים למטה, ועד
שאפן למוד התורה הוא
פעולה אחר הקורא, כאשר
יהודי לומד תורה הרי הוא כעונה וחוזר
אחר דברי הקדוש-ברוך-הוא הקורא
את דברי התורה וכמבאר בארכה
בתניא¹². (וזה לשונו: "שהיא [התורה] בחינת חכמה-בינה-דעת של
אין-סוף ברוך הוא, ובעסקו בה ממשיך עליו אור אין-סוף ברוך הוא... והנה
המשכה והארה זו שהאדם ממשיך ומאיר מהארת אור אין-סוף ברוך הוא על
נפשו ועל נפשות כל ישראל, היא השכינה, כנסת ישראל, מקור כל נשמות
ישראל... על-ידי עסק התורה נקראת בלשון קריאה, קורא בתורה, פירוש,
שעל-ידי עסק התורה קורא להקדוש-ברוך-הוא לבוא אליו כביכול, כאדם
הקורא לחברו שיבא אליו, וכבן קטן הקורא לאביו לבא אליו להיות עמו

(10) בהבא לקמן — ראה גם ד"ה לך-לך שנה זו. וש"נ. (11) יתרו כ, יט. (12) ספ"ז. (13) ראה לקו"ת בשלח ב, ב. ובכ"מ.
(14) ויצא כת, יב. וראה זח"א רסו, ב. ובכ"מ. (15) תהלים נא, יז.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וּבָזָה יוֹכֵן הַקָּשֶׁר דַּעֲנָן "מִחֵר חֹדֶשׁ" הַמְּבֹאֵר לְעֵל לְפָרֶשֶׁת
 2 "וַיֵּצֵא" פֶּרֶשֶׁת הַשְּׂבֹעַ שְׂבוּ חַל רֹאשׁ-חֹדֶשׁ וּפְרָשֶׁת "תּוֹלְדוֹת" פֶּרֶשֶׁת
 3 הַשְּׂבֹעַ שְׂבוּ חַל עֶרֶב רֹאשׁ חֹדֶשׁ. כִּי בְּפָרֶשֶׁת "וַיֵּצֵא" מְסַפֵּר אֹדוֹת
 4 יְצִיאַת וְהַלִּיכַת יַעֲקֹב מִבָּאֵר שִׁבְעֵה לַחֲרוֹן, שְׁהַלִּיכָה זֹו יֵשׁ בְּהַ שְּׁנֵי
 5 הָעֲנֻנִים, הַלִּיכָה מִלְּמִטָּה
 6 לְמַעְלָה וְהַלִּיכָה מִלְּמַעְלָה וּבָזָה יוֹכֵן הַקָּשֶׁר דַּעֲנָן "מִחֵר חֹדֶשׁ" לְפָרֶשֶׁת
 7 לְמִטָּה כְּמִבּוֹאֵר לְעֵל שְׁנֵי הָאֹפְנִים
 8 קִיּוּמִים וְנַחֲצִים עֲבֹדַת ה'. וְעַל
 9 שְׁנֵיהֶם שְׁנֵי אֹפְנֵי הַהִלִּיכָה
 10 וְהַתְּעֹלֹת וְהַתְּקַרְבוֹת אֵלָקוֹת
 11 כְּתִיב¹⁶ שְׁלַפְנֵי הַיְרִידָה לַחֲרוֹן יַעֲקֹב
 12 אֲבִינוּ בִיקָשׁ מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 13 וְשִׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי,
 14 "בְּשָׁלוֹם" הִנְנוּ אוֹתִיּוֹת "ב'
 15 שָׁלוֹם", לְרִמּוֹ עַל שְׁתֵּי בְּחִינּוֹת
 16 "שָׁלוֹם" (כְּמוֹ בַפְּסוּק שָׁלוֹם
 17 לְרַחֲוֹק וְלִקְרוֹב ג'ו'¹⁷ הֵינּוּ
 18 שֶׁהַשָּׁלוֹם וְהַקָּשֶׁר בֵּין הָאֲדָם
 19 וְהָאֱלֹקִים יִכּוֹל לִהְיוֹת בְּשֵׁנֵי אֹפְנִים
 20 מִרְחוֹק – מִלְּמִטָּה לְמַעְלָה, וּמִקְרוֹב –
 21 מִלְּמַעְלָה לְמִטָּה), כִּנְגַד שְׁתֵּי
 22 בְּחִינּוֹת הַלִּיכָה (בְּמִבְּאֵר
 23 בְּאֶרְכָּה בְּדְרוֹשִׁים¹⁸ מֵאֲמָרֵי
 24 הַהִסְטוֹרִית), וּבִאֲפֹן ד' וַיִּפְרָץ
 25 הָאִישׁ מֵאֵד מֵאֵד, וְתַפְלִיתוֹ שֶׁל
 26 יַעֲקֹב אֲבִינוּ הַתְּקִימָה וְהוּא אֵכֵן שֶׁב'
 27 אַחַר כֵּן 'בְּשָׁלוֹם' בְּשֵׁנֵי הָאֹפְנִים כִּי
 28 עֲבֹדַת ה' שְׁלוֹ אֵכֵן הִיוּ שְׁנֵי הָעֲנֻנִים,
 29 גַּם הַלִּיכָה מִלְּמִטָּה לְמַעְלָה וְגַם הַלִּיכָה
 30 מִלְּמַעְלָה לְמִטָּה, וְלֹא עוֹד אֵלָא שִׁזְכָּה
 31 לְבִרְכוֹת שְׁפָרְצוּ אֶת הַגְּדִירִים וְאֵת
 32 הַהֶגְבְּלוֹת, וַיִּפְרוֹץ הָאִישׁ וּבִכְתוּב
 33 נֹאמַר שְׁתֵּי פְעָמִים "מֵאֵד" כִּנְגַד
 34 שְׁנֵי הָאֹפְנִים הָאֲמֹרִים עֲבֹדַת ה' –
 35 מִלְּמַעְלָה לְמִטָּה וּמִלְּמִטָּה לְמַעְלָה.
 36 וְעַל-דִּרְךָ-זֶה כְּדוֹמָה לְאֲמֹר לְעֵל
 37 עַל הַרְמוּזִים לְשֵׁנֵי אֹפְנֵי הַהִלִּיכָה
 38 בְּפֶרֶשֶׁת וַיֵּצֵא הוּא גַּם בְּפָרֶשֶׁת
 39 "תּוֹלְדוֹת", דְּקִתִּיב בְּהַ
 40 (בְּתַחֲלָתָהּ) "וְאֵלָה תּוֹלְדוֹת
 41 יַצְחָק בֶּן אֲבִרְהָם, אֲבִרְהָם
 42 הוֹלִיד אֶת יַצְחָק", וְכַפֵּל הַלְשׁוֹן
 43 רוֹמֵז עַל שְׁנֵי אֹפְנֵי הַהִלִּיכָה הָאֲמֹרִים

(16) ויצא כח, כא. (17) ראה ברכות לד, ב. (18) תו"ח ויצא כו, א ואילך. (19) כח, ה. (20) ראה בארוכה שיחות שלפני המאמר. (21) שבת פט, ב. (22) ויק"ר פל"ו, ה. ועוד. (23) יבמות סא, רע"א. (24) של"ה כ, ב. שא, ב. ובכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

1 הַשִּׁיבָה של כלל ישראל לארץ
2 ישראל לְעֵתִיד-לְבָא²⁵, בימות
3 המשיח כאשר יקויים היעוד קָהֵל
4 גְדוֹל וְשׁוֹבוֹ הַנְּהָ²⁶, וְכִסְפֵם
5 וְזָהָבָם אֲתָם²⁷, וכסיום והמשך
6 הכתוב 'ושבתי בשלום' 'אֶל בֵּית
7 אָבִי', בֵּית אָבִינוּ שְׁבַשְׁמֵימָם,²⁸
8 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הַמִּקְדָּשׁ

ביאור בדרך אפשר

9 הַשְּׁלִישִׁי, עליו נאמר מִקְדָּשׁ
10 אֲדֹנָי כּוֹנְנֵנוּ יְדִיף²⁸, מִקְדָּשׁ
11 שנבנה על-ידי הקדוש-ברוך-הוא
12 ויקויים גם היעוד על תחיית המתים,
13 ככתוב וְהִקִּיצוּ וְרָנְנוּ שׁוֹכְנֵי
14 עֲפָרָה²⁹, בְּגֹאֲלָהּ הָאֲמֵתִית
15 וְהִשְׁלַמָּה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ
16 צְדָקָנוּ.

(25) ראה ד"ה ושבתי בשלום תשל"ח (סה"מ מלוקט ח"ב) סכ"ג. (26) ירמ"א לא, ז. (27) ישע"י ס, ט. (28) בשלח טו, יז. (29) ישע"י כו, יט.

אגרות קודש

ב"ה, ט"ז כסלו, תשי"ג
ברוקלין.

הרה"ג והרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מוה"ר אפרים אליעזר שי הכהן

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו עם סיפור המעשה ע"ד המגיד הר"י מקאזניץ זצלה"ה ומילתא אלבישייהו יקירא ובפרט סיפורי צדיקים נשיאי החסידות אשר כמו שהם הדגישו את מעלת הסיפורים מצדיקים איך שנמצא בהם נשמתא ונשמתא דאורייתא, הרי מדתו של הקב"ה הוא מדה כנגד מדה, שזוכים גם הם שנתקיים גם בהם שסיפוריהם, אף שלכאורה הם לבושא לגופא יכולים להאיר [בהם] הנשמתא דנשמתא, וכידוע אשר עפ"י [...] הזהר כולל בזה הן ח"י והן יחידה (יעוין זח"ג קנב, א).

ובמה דשאלנא קדמיכון, כיון שבר"ה הוא עליית פנימיות החיות (עליית האורות, ספר המאמרים תשי"ג ע' לח) - עיין אגה"ק סימן י"ד - ובשבת עליית חיצוניות החיות עליית הכלים - עיין קו"א לתניא קנ"ז ע"ב - הנה איך נמשך החיות בר"ה שחל להיות בשבת.

הנה לכאורה יש קושיא מעין זו גם בכל שבת, שכיון שנעלה חיצוניות החיות, מפני מה אינו ניכר שינוי בעולם, ומובן התירוץ ע"ז מהשקו"ט שבין הצ"צ וזקנו אדמו"ר הזקן, שכותב הצ"צ שהעליי בשבת נעשה בפנימיות הכח שבמאכל ולפיכך אין ניכר מבחוץ לעין הרואה (ספר המצות להצ"צ מצות לא תבערו אש בסופה), שמזה מובן שעליית החיצוניות בשבת, הרי הוא הפנימיות שבחיצוני שאינו ניכר לאדם הרואה לעינים כל שינוי, והיינו שהגשמי מקבל חיות ממקום שאין שם כל שינוי, במילא עדי"ז הוא ג"כ בר"ה שחל להיות בשבת.

נוסף ע"ז ידוע שיש כמה בחי' בפנימיות וכמה בחינות בחיצוניות (ע"ח ש"א ענף ב', אגה"ק סכ"ט) ודא מוחא לדא ודא קליפה לדא, וכן יש ענינים כללים וענינים פרטים, אשר בזה מובן ג"כ מה שבימים טובים החלים באיזה יום בשבוע, הנה ישנו סדר היום הקשור בימי השבוע, וכמו שאומרים היום יום ראשון, יום שני בשבת, שכל יומא ויומא עביד עבידתי דילי, דוקא, וביחד עם זה יש ג"כ הענינים הקשורים בימי היו"ט שזהו ענינים כללים השייכים לכל השנה, נוסף ע"ז יש ג"כ ענינים התלולים בימי החדש וכידוע בפ"י השם ראש חדש שביום זה נמשך חיות כללי על כל החדש הנ[מ]שך אח"כ לכל יום ויום כפי ענינו, וראה בספר נהר שלום שנדפס בסוף עץ חיים הוצאת ווארשא תרנ"א דף ל"ט ע"ג ד"ה ידוע מ"ש הרב וד"ה הנה בכל יום, ועיין במקורים שנסמנים שם בהגהות וביאורים, שהאמור שם הוא ג"כ יסוד להנ"ל.

מוסג"פ הקונטרס שהו"ל זה לא כבר מכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע אשר בטח יזכה בזה את הרבים ובפרט שהאמור בו מיוסד על מעלת אכילת כהנים שהוא למעלה מאכילת מזבח, כי ממשך אור חדש שלמעלה מסדר השתלשלות.

בברכת חג הגאולה.